

Dictamen núm. 14/2019, relatiu al projecte de decret pel qual s'aprova el reglament de funcionament i organització dels centres socioeducatius específics del sistema de justícia juvenil per al compliment de les mesures privatives de llibertat a les Illes Balears

Atès el que disposa l'article 2, núm. 1, lletra a, incís primer, de la Llei 10/2000, de 30 de novembre, del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears i l'article 30 del Decret 67/2010, de 28 de maig, pel qual s'aprova el Reglament que regula l'organització i el funcionament, el Consell Econòmic i Social emet el següent:

DICTAMEN

I. Antecedents

Primer. El dia 30 de maig de 2019 es registra d'entrada en el Consell Econòmic i Social (CES) la sol·licitud de dictamen de la Conselleria de Serveis Socials i Cooperació, relativa al projecte de decret pel qual s'aprova el reglament de funcionament i organització dels centres socioeducatius específics del sistema de justícia juvenil per al compliment de les mesures privatives de llibertat a les Illes Balears.

Segon. El dia 3 de juny de 2019 s'anuncia l'entrada de la sol·licitud als consellers del CES.

Tercer. L'expedient consta de la següent documentació:

Dictamen núm. 14/2019

<https://vd.caib.es/1562669390730-180325901-2562463980859954645>

1. Memòria de la directora general de Menors i Famílies proposant l'elaboració d'un decret pel qual s'aprova el reglament de funcionament i organització dels centres socioeducatius específics del sistema de justícia juvenil per al compliment de les mesures privatives de llibertat a les Illes Balears.
2. Resolució de la consellera de Serveis Socials i Cooperació mitjançant la qual se sotmet a consulta pública prèvia la proposta d'elaboració d'un projecte de decret pel qual s'aprova el reglament de funcionament i organització dels centres socioeducatius específics del sistema de justícia juvenil per al compliment de les mesures privatives de llibertat a les Illes Balears.
3. Certificat emès pel cap de servei de Participació i Voluntariat de la Direcció General de Participació i Memòria Democràtica de la Conselleria de Cultura, Participació i Esports, en relació al tràmit de consulta prèvia.
4. Diligència d'aportacions presentades telemàticament al Portal de Participació Ciutadana a la fase de consulta prèvia.
5. Memòria d'anàlisi d'impacte normatiu relativa al projecte de decret pel qual s'aprova el reglament de funcionament i organització dels centres socioeducatius específics del sistema de justícia juvenil per al compliment de les mesures privatives de llibertat a les Illes Balears.
6. Resolució de la consellera de Serveis Socials i Cooperació per la qual s'ordena l'inici del procediment d'elaboració del projecte de decret pel qual s'aprova el reglament de funcionament i organització dels centres socioeducatius específics del sistema de justícia juvenil per al compliment de les mesures privatives de llibertat a les Illes Balears.
7. Resolució de la consellera de Serveis Socials i Cooperació per la qual se sotmet al tràmit d'informació pública del projecte de decret pel qual s'aprova el

Dictamen núm. 14/2019

<https://vd.caib.es/1562669390730-180325901-2562463980859954645>

reglament de funcionament i organització dels centres socioeducatius específics del sistema de justícia juvenil per al compliment de les mesures privatives de llibertat a les Illes Balears.

8. Publicació al Butlletí Oficial de les Illes Balears (BOIB núm. 30, de 7 març) de la resolució de la consellera de Serveis Socials i Cooperació per la qual se sotmet al tràmit d'informació pública del projecte de decret pel qual s'aprova el reglament de funcionament i organització dels centres socioeducatius específics del sistema de justícia juvenil per al compliment de les mesures privatives de llibertat a les Illes Balears.
9. Tràmit d'audiència a les diferents conselleries del Govern de les Illes Balears, consells insulars, entitats interessades i justificants de la seva recepció.
10. Durant els tràmits d'audiència i d'informació pública han presentat al·legacions les entitats següents:
 - Conselleria d'Hisenda i Administracions Públiques.
 - Conselleria de Treball, Comerç i Indústria.
 - Conselleria de Salut.
 - Conselleria d'Educació i Universitats.
 - Col·legi Oficial d'Educadors i Educadores de les Illes Balears.
 - UNICEF Comité Balears.
 - Fundació Institut Socioeducatiu s'Estel.
11. Certificat emès pel cap de servei de Participació i Voluntariat de la Direcció General de Participació i Memòria Democràtica de la Conselleria de Cultura, Participació i Esports, en relació al tràmit d'audiència i informació pública.
12. Diligència sobre les aportacions presentades telemàticament en el tràmit d'audiència i informació pública.

Dictamen núm. 14/2019

<https://vd.caib.es/1562669390730-180325901-2562463980859954645>

13. Certificat emès per la secretària del Consell de Serveis Socials de les Illes Balears, mitjançant el qual, es fa constar que el Consell de Serveis Socials de les Illes Balears ha informat favorablement el projecte de decret en qüestió.
14. Sol·licitud d'informe a l'Institut Balear de la Dona sobre l'impacte de gènere, i justificant de la seva recepció.
15. Esborrany del projecte de decret pel qual s'aprova el reglament de funcionament i organització dels centres socioeducatius específics del sistema de justícia juvenil per al compliment de les mesures privatives de llibertat a les Illes Balears (versions castellana i catalana).
16. Ofici de la consellera de Serveis Socials i Cooperació mitjançant el qual sol·licita el dictamen preceptiu al Consell Econòmic i Social de les Illes Balears.

Quart. D'acord amb el procediment aplicable, la Comissió de l'Àrea Social elabora una proposta de dictamen que és elevada a la Comissió Permanent. Aquest òrgan, aprova finalment el dictamen el dia 9 de juliol de 2019.

II. Contingut del Projecte de decret

I. El projecte de decret tramés per a dictamen consta d'una part expositiva, una part dispositiva composta per 146 articles dividits en set títols i una part final formada per cinc disposicions addicionals, una disposició derogatòria i dues disposicions finals.

A la part expositiva es fa referència el marc normatiu que l'habilita. Així, d'una banda, en relació a l'àmbit autonòmic, es fa referència a l'article 30.39 de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears, que atribueix a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears la competència exclusiva en matèria de protecció de menors, i a la Llei

Dictamen núm. 14/2019

<https://vd.caib.es/1562669390730-180325901-2562463980859954645>

9/2019, de 19 de febrer, de l'atenció i els drets de la infància i l'adolescència de les Illes Balears, i de l'altra, pel que fa a l'àmbit estatal, es fa menció a la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors, i al Reial decret 1774/2004, de 30 de juliol, pel qual s'aprova el reglament de responsabilitat penal dels menors.

A continuació, es justifica la necessitat del projecte normatiu en el fet que es pretén millorar la gestió ordinària, el funcionament i l'organització dels centres socioeducatius específics del sistema de justícia juvenil que depenen del Govern de les Illes Balears, amb l'objecte de garantir els drets de les persones menors d'edat infractores que hi compleixen mesures privatives de llibertat, mitjançant l'establiment de criteris comuns d'organització, de funcionament o d'interpretació del marc legal aplicable a tots aquests centres.

Finalment, i d'acord amb el que preveu l'article 49 de la Llei 1/2019, de 31 de gener, del Govern de les Illes Balears, explica com aquest projecte s'ajusta als principis de necessitat, eficàcia, proporcionalitat, seguretat jurídica, transparència i eficiència.

II. La part dispositiva del projecte es compon de 146 articles estructurats en set títols:

El títol I (articles 1 a 5) estableix les disposicions generals, que inclouen l'objecte i àmbit d'aplicació de la norma, que són, d'una banda, l'establiment dels criteris i de les normes de funcionament i organització dels centres específics per al compliment de mesures privatives de llibertat en el marc del sistema de justícia juvenil en l'àmbit de les competències del Govern de les Illes Balears, i de l'altra, és aplicable a tots els centres socioeducatius destinats a l'execució de les mesures privatives de llibertat cautelars o fermes que imposen els jutges de menors de conformitat amb la Llei

Dictamen núm. 14/2019

<https://vd.caib.es/1562669390730-180325901-2562463980859954645>

orgànica 5/2000, de 12 de gener, així com també, els centres i serveis que col·laborin amb el Govern de les Illes Balears en l'execució de mesures privatives de llibertat. A continuació es fa referència al règim jurídic, finalitat i principis d'actuació aplicables a aquests centres.

El títol II (articles 6 a 84), el més extens del projecte, regula el règim general dels centres i es divideix en 10 capítols diferents.

- El capítol I fa referència al règim d'ingressos, trasllats i baixes del centre.
- El capítol II regula les diferents normes de convivència comunes a tots els centres, establint, com a principi general, que cada centre haurà de disposar d'una normativa de funcionament intern que reguli la convivència diària, amb un contingut mínim que serà el que estableixi l'entitat pública d'acord amb les normes que preveu aquest capítol.
- El capítol III estableix les normes de funcionament específic de cada règim d'internament. Així doncs, es diferencia entre un règim obert, semiobert, en règim tancat, cautelar, internament terapèutic, durant el cap de setmana i un règim d'internament de mares amb infants.
- El capítol IV fa referència a diversos aspectes relatius a la vida quotidiana en el centre, com per exemple, el vestuari, l'horari d'activitats, aspectes relatius a l'ordre, neteja i higiene, la utilització de les instal·lacions així com també, la prohibició de determinats objectes i substàncies.
- El capítol V preveu el règim de comunicacions i visites, destacant aspectes relatius a les comunicacions de caràcter familiar, comunicacions íntimes, comunicacions amb autoritats i professionals o a la suspensió de visites i/o comunicacions.

Dictamen núm. 14/2019

<https://vd.caib.es/1562669390730-180325901-2562463980859954645>

- El capítol VI regula el règim de permisos i sortides del centre.
- El capítol VII fa referència a aspectes relatius a la vigilància i seguretat del centre, destacant que les funcions de vigilància i seguretat interior corresponen a les persones que hi treballen en els centres, sense perjudici que, quan sigui necessari, puguin tenir el suport de personal especialitzat en funcions de vigilància i seguretat interior.
- El capítol VIII regula els mitjans de contenció, en concret, estableix les seves normes d'utilització, els tipus de mitjans de contenció així com el procediment d'utilització i els professionals que han d'intervenir.
- El capítol IX estableix el règim d'informacions, peticions, queixes i recursos.
- El capítol X fa referència a la participació de les persones menors d'edat infractores en l'organització d'activitats dels centres educatius.

El títol III (articles 85 a 92) preveu les diferents prestacions a les que tenen dret les persones menors d'edat, que són l'assistència sanitària, assistència psicològica i social, formació acadèmica i professional, activitats d'oci i temps lliure, activitat física i esport, una alimentació equilibrada, assistència religiosa i un treball i formació professional ocupacional.

El títol IV (articles 93 a 112), que regula l'actuació educativa institucional, es divideix en 3 capítols.

- El capítol I fa referència als diferents projectes i programes, deixant constància que cada centre ha de tenir un projecte educatiu de centre (PEC) que en defineixi la identitat i disposi el marc legal, administratiu i teòric de la intervenció.

Dictamen núm. 14/2019

<https://vd.caib.es/1562669390730-180325901-2562463980859954645>

- El capítol II regula el sistema d'informes.
- El capítol III fa menció a l'expedient personal de cada persona menor d'edat i al seu dossier personal.

El títol V (articles 113 a 127) fa referència al règim disciplinari i es divideix en 4 capítols diferents.

- El capítol I estableix els principis generals de la potestat disciplinària.
- El capítol II regula les sancions i faltes disciplinàries, destacant que són aquelles que prevegi la normativa estatal.
- El capítol III fa referència al procediment disciplinari.
- El capítol IV regula els tipus d'incentius així com el procediment de concessió.

El títol VI (articles 128 a 141) preveu l'organització funcional dels centres i s'estructura en 4 capítols.

- El capítol I fa referència als òrgans de govern dels centres, destacant en primer lloc que cada centre ha de disposar d'un equip directiu integrat pel director o directora del centre, que el presideix, pel sotsdirector o sotsdirectora del centre i, si n'hi ha, pels coordinadors.
- El capítol II regula els òrgans de caràcter tècnic, fent menció expressa a l'equip educatiu multidisciplinari i al personal coordinador.
- El capítol III estableix el règim de funcionament dels equips.
- El capítol IV preveu els espais de coordinació educativa.

El títol VII (articles 142 a 146) regula les relacions entre l'entitat pública i els centres.

Dictamen núm. 14/2019

<https://vd.caib.es/1562669390730-180325901-2562463980859954645>

III. Pel que fa a la part final.

En primer lloc, respecte a les disposicions addicionals, la primera estableix les funcions que corresponen a la Fundació Institut Socioeducatiu S'Estel en relació a la gestió de serveis i centres, la segona disposa que cada centre ha de disposar d'un registre d'incidències en què quedin registrades totes les situacions i incidències que ocorrin diàriament a les unitats de convivència dels centres així com les que afectin directament les persones menors d'edat infractores i tinguin a veure amb la vida quotidiana en el centre, la tercera estableix que les dades de caràcter personal que es demanen durant l'execució de la mesura estan subjectes a la normativa vigent en matèria de protecció de dades de caràcter personal, la quarta estableix que les actuacions, procediments i processos, documentació i llibres de registre que regula aquest Decret han de ser en format electrònic, i la cinquena afegeix que l'entitat pública, la Fundació Institut Socioeducatiu S'Estel i, si escau, els centres, han de tenir publicada i actualitzada tota la normativa, instruccions, circulars, projectes i programes, generals i específics, protocols i la resta de documentació tècnica a l'abast dels professionals del centre.

En relació a la disposició derogatòria única del projecte, estableix que queda derogada l'Ordre de la consellera de Presidència i Esports de 10 de gener de 2006, de derogació de l'Ordre de la consellera de Benestar Social de 18 de maig de 2001, i d'aprovació de la normativa interna de funcionament dels centres d'internament de les Illes Balears per executar les mesures privatives de llibertat que dicten els jutjats de menors.

Finalment, pel que fa a les disposicions finals, la primera faculta, d'una banda, al

Dictamen núm. 14/2019

<https://vd.caib.es/1562669390730-180325901-2562463980859954645>

conseller o a la consellera competent en matèria de persones menors d'edat, per dictar les disposicions generals per establir els criteris comuns i els estàndards mínims de cobertura, qualitat i accessibilitat en aplicació de la disposició addicional novena de la Llei 9/2019, de 19 de febrer, de l'atenció i els drets de la infància i de l'adolescència de les Illes Balears i per dictar les disposicions generals per determinar els requisits materials i de personal que han de complir els centres que són objecte d'aquest Decret en aplicació de l'article 217. 4. a) de la Llei 9/2019, de 19 de febrer, de l'atenció i els drets de la infància i de l'adolescència de les Illes Balears, i de l'altra, faculta a la direcció general competent en matèria de persones menors d'edat per dictar les disposicions i els actes necessaris per al desplegament d'aquest Decret, i la segona fa referència a l' entrada en vigor del projecte.

III. Observacions generals

Primera. Assegurar la protecció de la família i de la infància forma part dels principis rectors de l'actuació dels poders públics, d'acord amb l'article 39 de la Constitució Espanyola de 1978. En el seu apartat primer, aquest precepte assenjala que els poders públics assegurin la protecció social, econòmica i jurídica de la família, en el seu apartat segon, es disposa que els poders públics asseguraran també la protecció integral dels fills, iguals aquests davant la Llei amb independència de la seva filiació. Aquest article conclou (apartat quart) establint que els nens gaudiran de la protecció prevista en els acords internacionals que vetllen pels seus drets.

En el context d'aquests acords internacionals, cal remuntar-se a la Declaració de Ginebra de 1924 dels Drets del Nen adoptada per la Societat de Nacions, que va concebre per primera vegada, al nen com subjecte de dret i protecció (però, aquest

Dictamen núm. 14/2019

<https://vd.caib.es/1562669390730-180325901-2562463980859954645>

text no tenia força vinculant per als Estats). Posteriorment, el 20 de novembre de 1959, es va aprovar la Declaració dels Drets de l'Infant, que, basada en la Declaració Universal dels Drets Humans i en l'esmentada Declaració de Ginebra, es componia de 10 principis centrats en la necessitat de donar al nen tota la protecció necessària i de garantir-li les oportunitats o serveis per al seu complet desenvolupament físic i psíquic així com la protecció davant la discriminació.

D'altra banda, l'article 40 de la Convenció sobre els Drets del Nen de 20 de novembre de 1989 reconeix el dret de tot nen, de qui s'al·legui que ha infringit les lleis penals o a qui es acusat o inculpat d'haver comés infracció a la legislació a ser tractat de manera acord amb el foment de la seva dignitat i el valor, que enforteixi el respecte de l'infant pels drets humans i les llibertats fonamentals de tercers i en la qual es tinguin en compte l'edat del nen i la importància de promoure la reintegració de l'infant i que aquest assumeixi una funció constructiva en la societat. Més enllà, doncs, del caràcter retributiu de les mesures adoptades respecte dels menors per infracció de lleis punitives, aquelles aniran dirigides a l'educació del menor i a la seva reintegració social activa.

Segona. La promulgació de la Llei Orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors va suposar, per tant, la derogació de la normativa que fins a aquest moment, tot i transitòriament, regulava aquesta matèria, establint-se així la responsabilitat penal dels menors compresos entre els catorze i els divuit anys «... amb base en la convicció que les infraccions comeses pels nens menors d'aquesta edat (catorze anys) són en general irrellevants i que, en els escassos supòsits en què poden produir alarma social, són suficients per donar-los una resposta igualment adequada als àmbits familiar i assistencial civil, sense necessitat de la

Dictamen núm. 14/2019

<https://vd.caib.es/1562669390730-180325901-2562463980859954645>

intervenció de l'aparell judicial sancionador de l'Estat "segons disposa l'exposició de motius de l'esmentada Llei Orgànica 5/2000.

Resulta destacable, d'entre la multitud d'aspectes tractats en l'Exposició de Motius d'aquesta Llei orgànica, la reflexió, que informa tot el sistema de responsabilitat penal de menors sobre que "(...) el principi que la responsabilitat penal dels menors presenta davant de la dels adults un caràcter primordial d'intervenció educativa que transcendeix a tots els aspectes de la seva regulació jurídica i que determina considerables diferències entre el sentit i el procediment de les sancions en un i altre sector, sense perjudici de les garanties comunes a tot ajusticiat", caràcter d'intervenció educativa que ha de prevaler sobre qualsevol altre aspecte en l'execució administrativa de les mesures judicials dirigides a menors infractors, i que, per tant, informa l'actuació i normativa de totes les comunitats autònomes en aquest àmbit.

D'altra banda, cal tenir en compte que la Llei orgànica 8/2006, de 4 de desembre, va modificar la Llei orgànica 5/2000 en el sentit de que va suprimir la possibilitat d'aplicar la Llei als joves entre divuit i vint-i-un anys.

Tercera. Pel que fa a la comunitat autònoma de les Illes Balears, recentment es va aprovar, a l'empara de l'article 30.39 de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears, que atribueix a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears la competència exclusiva en matèria de protecció de menors, la Llei 9/2019, integral d'atenció i de drets de la infància i l'adolescència, que dedica el seu Títol V, en el marc de la legislació bàsica de l'Estat, a la regulació de les actuacions en matèria de persones menors d'edat infractores i de forma específica, dedica una sèrie d'articles a la regulació del règim d'execució de mesures privatives de llibertat que s'imposen a les persones menors

Dictamen núm. 14/2019

<https://vd.caib.es/1562669390730-180325901-2562463980859954645>

d'edat i a la regulació de l'organització i el funcionament dels centres socioeducatius específics per al compliment de mesures privatives de llibertat.

Així, d'acord amb l'article 216 de la Llei 9/2019, el Govern de les Illes Balears ha de disposar de centres propis per a l'execució de les mesures privatives de llibertat imposades a persones menors d'edat, els quals han d'estar orientats a afavorir la integració social i familiar de la persona menor d'edat infractora i potenciar les activitats que permetin la seva participació social activa. Respecte d'aquests centres, el seu article 217 estableix el mandat legal de regular-ne per via reglamentària l'organització i el funcionament, tenint en compte els principis proclamats per la Llei orgànica 5/2000.

En aquest sentit, cal tenir present que l'article 45.1 de la Llei orgànica 5/2000 estableix que l'execució de les mesures adoptades pels jutges de menors en les seves sentències fermes es competència de les comunitats autònomes i de les ciutats de Ceuta i Melilla, d'acord amb el que disposa la Disposició final vint-i-dosena de la Llei orgànica 1/1996, de 16 de gener, de Protecció Jurídica del Menor. Aquestes entitats públiques, continua explicant aquesta Llei orgànica, duran a terme, d'acord amb les seves normes d'organització, la creació, direcció, organització i gestió dels serveis, institucions i programes adequats per garantir la correcta execució de les mesures previstes en la Llei, reconeixent-se també aquesta competència autonòmica a l'article 8 del Reial decret 1774/2004, de 30 de juliol, pel qual s'aprova el Reglament de responsabilitat penal dels menors.

Quarta. El CES de les Illes Balears valora de manera positiva la finalitat del projecte de Decret informat, considerant que, com hem dit anteriorment, ve a completar la

Dictamen núm. 14/2019

<https://vd.caib.es/1562669390730-180325901-2562463980859954645>

regulació en la matèria de menors infractors en la nostra comunitat autònoma prevista al Títol V de la Llei 9/2019, integral d'atenció i de drets de la infància i l'adolescència.

No obstant això, atès que ens trobam davant un projecte normatiu que pretén regular amb caràcter general l'organització i funcionament dels centres d'execució de mesures privatives de llibertat de menors infractors, en tant en quant estableix l'estructura organitzativa dels centres propis, entenem que s'hauria de fer el mateix amb els anomenats centres col·laboradors, si bé no necessàriament amb el mateix grau de concreció, però en tot cas s'hauria de preveure una estructura mínima d'aquests centres i les funcions essencials dels seus òrgans, així com també, el contingut mínim dels instruments de col·laboració.

Finalment, aquest Consell insta al Govern de les Illes Balears al desenvolupament d'actuacions de prevenció i conscienciació social que contribueixin a evitar la realització d'actuacions incíviques entre la població jove i adolescent, per tal d'evitar que les persones menors d'edat en situació de risc o exclusió social derivin en menors infractors.

IV. Consideracions particulars

Primera. En general, i pel que fa al procediment, aquest s'ha elaborat amb correcció i s'han seguit tots els tràmits exigits, fins a la data de sol·licitud de dictamen, amb una àmplia fase d'audiència i la possibilitat, mitjançant el tràmit d'informació pública, de la participació de tots aquells que es poguessin considerar interessats, d'acord amb el que estableix l'article 58 de la Llei 1/2019, de 31 de gener, del Govern de les Illes

Dictamen núm. 14/2019

<https://vd.caib.es/1562669390730-180325901-2562463980859954645>

Balears, havent-se formalitzat, amb caràcter previ, una consulta prèvia d'acord amb el que disposa l'article 55 de l'esmentada Llei.

Així, entre d'altres, han estat consultades les diferents conselleries de l'administració autonòmica a través de les respectives secretaries generals, els consells insulars, ja que es tracta d'un projecte normatiu que pot afectar les seves competències, la Federació d'Entitats Locals de les Illes o la Fundació Institut Socioeducatiu S'Estel.

A més, en compliment del que estableix l'article 5.3 de la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat entre dones i homes, s'ha sol·licitat informe preceptiu a l'institut Balear de la Dona sobre l'impacte de gènere del projecte de decret presentat.

Finalment, ha emès informe favorable el Consell de Serveis Socials de les Illes Balears, òrgan consultiu i de participació social en matèria de serveis socials en l'àmbit de les Illes Balears, d'acord amb el que disposa la Llei 4/2009, d'11 de juny, de Serveis Socials de les Illes Balears.

Segona. En relació amb el preàmbul, hem de recordar que aquesta part expositiva ha de facilitar, amb l'adequada concisió, la comprensió de l'objectiu de la norma, al·ludint als seus antecedents i al títol competencial en virtut del qual es dicta, ajudant a advertir les innovacions que introdueix, amb l'aclariment del seu contingut, si això cal, per a la comprensió del text. Així, com ha indicat el Consell d'Estat (Dictamen 4078/1996, de 5 de desembre), el preàmbul "pot complir una important funció en la motivació de l'exercici d'una potestat discrecional com és la reglamentària, i pot contribuir a més al control judicial dels reglaments que resulta de l'article 106.1 de la Constitució, especialment, des de la perspectiva del principi d'interdicció de l'arbitrarietat dels poders públics consagrat al article 9.3 de la Constitució".

Dictamen núm. 14/2019

<https://vd.caib.es/1562669390730-180325901-2562463980859954645>

En aquest sentit, consideram que, en general, el preàmbul compleix amb totes aquestes delimitacions, atès que fixa el seu objecte; delimita la normativa vigent en la matèria; en defineix la finalitat, i justifica la necessitat de la regulació, això no obstant, d'acord amb la Llei 10/2000, de 30 de novembre, del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, s'ha de fer constar també la consulta feta a aquest Consell.

Tercera. En relació al contingut del projecte de decret, farem les següents observacions per tal de millorar-ne el text i la seva comprensió:

1. En primer lloc, pel que fa al seu àmbit d'aplicació, l'article 1.2 estableix que *"Aquest Decret es aplicable a tots els centres socioeducatius destinats a l'execució de les mesures privatives de llibertat cautelars o fermes que imposen els jutges de menors de conformitat amb la Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors, amb independència de la forma de gestió"*, mentre que l'article 1.3 afegeix que *"també es aplicable als centres i serveis que col·laborin amb el Govern de les Illes Balears en l'execució de mesures privatives de llibertat mitjançant les fórmules que preveu la Llei 4/2009, d'11 de juny, de serveis socials de les Illes Balears, i la Llei 12/2018, de 15 de novembre, de serveis a les persones en l'àmbit social a la comunitat autònoma de les Illes Balears"*.

En relació a les fórmules per dur a terme aquesta col·laboració, hem de dir que tant la Llei orgànica 5/2000, amb caràcter general a l'article 45.3, com la Llei 9/2019, de 19 de febrer, a l'article 200.2, en relació a l'àmbit de la comunitat autònoma de les Illes Balears, fan menció únicament als termes *convenis o acords de col·laboració*, per tant, entenem que les fórmules per dur a terme

Dictamen núm. 14/2019

<https://vd.caib.es/1562669390730-180325901-2562463980859954645>

aquesta col·laboració hauran de ser necessàriament alguna d'aquestes dues. En qualsevol cas, volem recordar que d'acord amb l'article 45 de la citada Llei orgànica, els convenis o acords de col·laboració amb altres entitats públiques o privades sense ànim de lucre per a l'execució de mesures, no poden suposar, en cap cas, la cessió de la titularitat i responsabilitat derivada de dita execució.

2. A continuació, l'apartat sisè d'aquest mateix precepte estableix que *"A l'efecte de designar l'òrgan competent del Govern de les Illes Balears en l'execució de les mesures judicials, s'utilitza el terme entitat pública per referir-se a la direcció general que té competències en matèria de persones menors d'edat"*.

En relació amb aquesta qüestió, de la mateixa manera que ha establert en reiterades ocasions el Consell Consultiu de les Illes Balears (per tots, dictamen 66/2014), consideram que és necessari que les normes reglamentàries determinin amb absoluta claredat l'òrgan competent al qual la norma encomana alguna funció, ja que l'àmbit reglamentari és l'idoni per fixar, en l'Administració, quin és l'òrgan competent, d'acord amb l'estructura administrativa actual, per exercir determinades funcions; en cas contrari, la norma resulta imprecisa i pot afectar la seguretat jurídica, per la qual cosa, es recomana eliminar del text normatiu el terme entitat pública i fer referència expressa a l'òrgan competent per exercir aquestes funcions, que en aquest cas seria la Direcció General de Menors, Famílies i Joventut, d'acord amb el Decret 12/2019, de 2 de juliol, de la presidenta de les Illes Balears, pel qual s'estableixen les competències i l'estructura orgànica bàsica de les conselleries de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.

Dictamen núm. 14/2019

<https://vd.caib.es/1562669390730-180325901-2562463980859954645>

3. Seguidament, l'article 4.3 del projecte enumera tota una sèrie de principis rectors segons els quals s'haurà de regir l'activitat dels centres, la majoria dels quals ja es troben prevists a la Llei 9/2019, de l'atenció i els drets de la infància i l'adolescència de les Illes Balears, com per exemple, la prevalença de l'interès superior de les persones menors d'edat (article 5.1.a de la Llei), el lliure desenvolupament de la personalitat del menor (article 3.2.d de la Llei), la confidencialitat de les actuacions administratives (article 5.1.j de la Llei) o la promoció de la solidaritat i sensibilitat cap a les persones menors d'edat (article 5.1.l de la Llei), per tant, als efectes d'evitar reiteracions innecessàries, entenem que seria suficient que aquest article fes una remissió expressa als principis que ja figuren en la legislació vigent.
4. Pel que fa a la designació de centre prevista a l'article 6, consideram que també s'hauria de fer una menció a la designació del professional de referència que tindrà el menor al propi centre, d'acord amb el que estableix l'article 46.3 de la Llei orgànica 5/2000.
5. D'altra banda, l'article 37 del projecte normatiu enumera tota una sèrie d'objectes i substàncies prohibides en els centres d'internament de conformitat amb el que preveu l'article 30.2.d) del Reial decret 1774/2004, no obstant això, aquest article va més enllà del que preveu el Reial decret esmentat, per la qual cosa, entenem que s'hauria d'ajustar al que estableix la normativa estatal en la matèria.
6. Respecte als casos en els que s'ha de procedir a l'escorcoll superficial de la persona menor d'edat, l'article 63.1.d) estableix com un d'aquests supòsits

Dictamen núm. 14/2019

<https://vd.caib.es/1562669390730-180325901-2562463980859954645>

quan hi hagi raons *individuals i contrastades* que ho justifiquin, amb l'autorització prèvia del director o directora del centre. En aquest sentit, consideram que per raons de seguretat jurídica, i per tal d'evitar situacions d'arbitrarietat, seria adient que la futura norma especificués quines poden ser aquestes raons que justifiquin l'escorcoll, de la mateixa manera que l'article 45.5.d) del Reial decret 1774/2004, en relació al registre nu integral, estableix que *"quan existeixen raons individuals i contrastades que facin pensar que el menor oculta en el seu cos algun objecte perillós o substància susceptible de causar algun dany a la salut o integritat física de les persones o d'alterar la seguretat o convivència ordenada en del centre, i no sigui possible la utilització de mitjans electrònics, es podrà realitzar el registre nu integral"*.

7. En relació a l'expedient personal que regula l'article 112 del projecte, es considera necessari precisar que, en tot cas, l'accés a les dades contingudes en aquest expedient s'ajustarà a la Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal i de garantia dels drets digitals, de conformitat amb el que estableix l'article 48.3 de la Llei orgànica 5/2000 i l'article 12.4 del Reial decret 1774/2004.

D'altra banda, pel que fa a la documentació que ha de contenir aquest expedient, consideram que s'hauria d'especificar que les còpies dels informes, resolucions judicials i resta de documents administratius siguin còpies autèntiques, d'acord amb el que disposa l'article 27 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques.

Dictamen núm. 14/2019

<https://vd.caib.es/1562669390730-180325901-2562463980859954645>

8. Pel que fa a l'organització dels centres, l'article 128.1 del projecte estableix que cada centre socioeducatiu disposarà d'òrgans de govern i òrgans de caràcter tècnic, i a continuació, estableix que tenen la consideració d'òrgans de govern l'equip directiu, el director o directora i el sotsdirector o sotsdirectora, mentre que, tenen la consideració d'òrgans de caràcter tècnic l'equip educatiu multidisciplinari i el coordinador o coordinadora. En relació a la composició dels òrgans de caràcter col·legiat i directiu (equip directiu i equip educatiu multidisciplinari) des de l' CES consideram que s'hauria d'afegir una previsió relativa a què en aquests òrgans s'assegurarà una representació equilibrada entre dones i homes, d'acord amb el que estableix la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat entre dones i homes.
9. En relació a la figura del director o directora del centre, l'article 131.3 estableix que *"tots els òrgans del centre estan obligats a executar les decisions del directora o directora en l'exercici de les seves competències"*, entenem que seria convenient afegir una previsió relativa a què en cap cas es compliran aquelles ordres que impliquin la comissió d'una infracció o delictes.
10. Finalment, quant a l'apartat tercer de la disposició final primera del projecte de decret, mitjançant la qual es faculta a la direcció general competent en matèria de persones menors d'edat per dictar les disposicions necessàries per al desplegament d'aquest Decret, s'ha d'assenyalar que els directors o directores generals són òrgans de caràcter directiu que no tenen potestat normativa, per la qual cosa, no se'ls pot atribuir la facultat de dictar normes amb un clar contingut *ad extra* com sembla que es desprèn del contingut d'aquesta disposició.

Dictamen núm. 14/2019

<https://vd.caib.es/1562669390730-180325901-2562463980859954645>

V. Conclusions

El Consell Econòmic i Social de les Illes Balears ha valorat el projecte de decret pel qual s'aprova el reglament de funcionament i organització dels centres socioeducatius específics del sistema de justícia juvenil per al compliment de les mesures privatives de llibertat a les Illes Balears, i sol·licita al Govern que sigui receptiu a les recomanacions formulades en aquest dictamen.

El secretari general
Josep Valero González
Palma, 9 de juliol de 2019

Vist i plau
El president
Carles Manera Erbina

Dictamen núm. 14/2019

<https://vd.caib.es/1562669390730-180325901-2562463980859954645>

GOVERN
ILLES
BALEARS

QR de validació

DOCUMENT ELECTRÒNIC

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

1562669390730-180325901-2562463980859954645

ADREÇA DE VALIDACIÓ DEL DOCUMENT

<https://csv.caib.es/hash/1562669390730-180325901-2562463980859954645>

INFORMACIÓ DELS SIGNANTS

Signant 1: CARLES PAU MANERA ERBINA

Data signatura: 09/07/2019 13:08:38

Signant 2: JOSE VALERO GONZALEZ

Data signatura: 09/07/2019 13:12:51

METADADES ENI DEL DOCUMENT

Nom del document: Dictamen_14.pdf

Pàgines: 22

Adreça de validació: <https://csv.caib.es/hash/1562669390730-180325901-2562463980859954645>

CSV: 1562669390730-180325901-2562463980859954645